herpy

SLANGER

Checkered Garter Snake

Thamnophis marcianus

Thamnophis marcianus er en middelstor, overvejende dagaktiv strømpebåndsslange med et sort skakternet mønster på en grøn til olivenbrun ryg. Den lever i det sydvestlige USA, Mexico og Mellemamerika, næsten altid nær vand, og bliver 45-105 cm. Den er hårdfør og kan holdes på optøede mus, men den er selektiv i sin appetit, kan æde artsfæller og slipper ud gennem de mindste sprækker.

Familie: Colubridae

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**45-105 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**30-120 g**
Levetid	**7-10 år**
Aktiv	**Dag og nat**
Levevis	**Jordboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Halvørken, savanne og vådområde**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**100 × 50 × 50 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**23-27 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**18-24 °C**
Luftfugtighed	**35-60 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Vinterhvile	**12-15 °C** 8-16 uger
Kost	**Hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**18-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**6-35 unger**
Kuld pr. år	**1-2**
Drægtighed	**80-105 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke på CITES-listerne, i EU's forordning 338/97 eller på EU's liste over invasive arter, og den er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Der gælder kun dyrevelfærdslovens almindelige krav. Dyrevelfærd hører under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Om arten

Thamnophis marcianus er en slank strømpebåndsslange med kølede skæl i 21 rækker. Ryggen er grønlig, grå, brun eller oliven med et sort, skakternet mønster, og langs ryggen og på hver side løber en bleg gul stribe. Hovedet er olivengrønt med en sort streg ved nakken og en bleg, gul halvmåne lige bag munden. Bugen er flødefarvet. Tungen er rød med sort spids. Artsnavnet hylder den amerikanske officer Randolph Barnes Marcy, der var med på en opmåling af Red River i 1852, hvor de første dyr blev indsamlet.

Hunnerne er større og kraftigere end hannerne. Hanner er typisk omkring 50 cm, mens hunner i gennemsnit er omkring 80 cm, og de største dyr når 105 cm. Nyfødte unger er 12-15 cm lange og vejer omkring 13 g. Voksne vejer typisk 30-120 g. Slangen vokser hele livet, men langsomt efter kønsmodenheden. Begge køn har samme tegning, og ungerne ligner små voksne.

Arten føder levende unger. Der er tegn på, at hunner kan få unger uden at have parret sig (jomfrufødsel). Arten har en meget svag gift, som den kun kan bruge på små byttedyr. Den er ufarlig for mennesker. Ved fare afgiver slangen et ildelugtende sekret fra kloakken og bider, hvis den bliver grebet. Der findes to underarter, som holdes på samme måde; i handlen sælges også albinoer og andre farveformer, men her beskrives vildformen. Til forskel fra de fleste strømpebåndsslanger er *T. marcianus* delvis natlig.

Udbredelse og levested

Thamnophis marcianus lever i det sydlige USA fra Californien, Arizona og New Mexico til Texas, Oklahoma og det sydlige Kansas og i store dele af Mexico. Derfra strækker udbredelsen sig gennem Mellemamerika til Nicaragua og det nordlige Costa Rica, med spredte bestande. Arten forekommer fra havniveau til omkring 2200 m højde. Typelokaliteten ligger ved Red River i det sydlige Oklahoma.

> **Oprindelig udbredelse:** USA, Mexico, Belize, Honduras, Nicaragua og Costa Rica.

LEVESTED

Thamnophis marcianus findes i både ørken, krat, græsland, tørskov og fugtig, tropisk skov, men næsten altid ved vand: floder, damme, kilder, vandingskanaler og søer. På græssletter graver slangen sig ind under sten, træstammer og tæt bevoksning. Den lever også i haver og langs vandingskanaler og har bredt sig mod vest langs dem.

Slangen er mest aktiv om dagen, men i de varme, sydlige områder også om natten. Føden er frøer, tudser og haletudser, små fisk og regnorme. I de køligere dele af udbredelsen går mange dyr i vinterhvile fra oktober til marts, ofte sammen i grupper, og de kommer undertiden frem for at sole sig på milde vinterdage.

Læs mere: Opdræt af haletudser Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt artsspecifik viden om pasningen af *Thamnophis marcianus*. Tallene i dette afsnit og de følgende bygger på strømpebåndsslanger generelt, især *Thamnophis sirtalis* og *Thamnophis elegans*, som har samme størrelse, levevis og krav.

En voksen *Thamnophis marcianus* skal have et terrarie på mindst 100 × 50 × 50 cm (længde × bredde × højde), og en stor hun skal have mere. Arten er aktiv og undersøgende, så indretningen betyder noget. Unger kan bo i en lille tæt boks, fordi et for stort terrarie får dem til at føle sig udsatte; flyt dem op i takt med væksten. Hold slangerne enkeltvis. Mange strømpebåndsslanger kan gå i grupper, men *T. marcianus* er mere tilbøjelig til at æde artsfæller end de fleste.

Bunden skal være ren og relativt tør, men kunne holde lidt på fugten. Fugtet kokosfiber eller jord uden gødning i et lag på mindst 5 cm fungerer, ligesom aspespåner, hvis fugten holdes moderat. Et lag løv ovenpå holder på fugten og giver skjul. Undgå sand, kattegrus og cedertræ, fyr og andet aromatisk træ.

Brug mindst to skjul, et i den varme og et i den kølige ende, så små, at slangen ligger tæt sammenrullet i dem. Grene, korkbark, flade sten og robuste planter giver struktur og klatremuligheder.

Arten slipper ud gennem selv små åbninger: kan den få hovedet igennem, kommer resten med. Låget skal sidde tæt og være låst, alle sprækker og kabelhuller skal være lukkede, og nettet skal være så fintmasket, at en unge ikke kan presse sig igennem. Terrarier med frontdøre og tætte samlinger er sikrest. Fjern afføring dagligt, og skift bunden helt hver tredje til fjerde måned.

TEMPERATUR

Der skal være en tydelig varmegradient. Solpladsen skal være 29-32 °C målt på overfladen, den kølige ende 23-27 °C og natten 18-24 °C. Brug en halogenspot over terrariet, og placér en flad sten eller planke under den, så slangen kan ligge i varmen. Sidder pæren inde i terrariet, skal den have en beskyttende kurv. Varmekilden slukkes om natten.

Lufttemperaturer over 33 °C er farlige. En overophedet slange farer rundt med åben mund eller ligger i vandskålen; sæt den straks i køligt vand. Sæt aldrig terrariet i direkte sol. Mål med digitale termometre med føler på solpladsen og i den kølige ende.

Om vinteren kan dagtemperaturen sænkes til 16-20 °C. Til avl, eller hvis slangen selv holder op med at spise om efteråret, kan den gå i vinterhvile (se Avl).

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 35-60 %, højest i den kølige ende og om natten. Terrariet skal ikke være vådt, for vedvarende fugt giver blærer på bugen og svamp. Forstøv let ved behov, og læg fugtig sphagnum i det kølige skjul som et fugtigt rum til hudskiftet.

Slangen skal have en vandskål, der er stor nok til, at hele kroppen kan ligge i den. Den bader ofte, især før hudskifte, og efterlader gerne afføring i vandet. Skift vandet mindst en gang om ugen og straks, hvis det er beskidt.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Thamnophis marcianus er dagaktiv og trives med kraftigt dagslys. UVB er ikke strengt nødvendigt, men anbefales og gør ofte slangen mere aktiv. Brug et T5 HO-rør på 5-6 % (Ferguson-zone 2), der dækker halvdelen af terrariet over den varme ende, og sigt efter et UV-indeks på 2-3 på solpladsen. Rørets afstand til solpladsen afhænger af, om der sidder net imellem; mål helst med et UV-meter. En LED-bjælke på 6500 K giver almindeligt dagslys og hjælper levende planter.

Lyset er tændt 14 timer om sommeren og 10 timer om vinteren, med gradvise overgange. Uden UVB skal føden af og til pudres med et tilskud med D3-vitamin.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

I naturen spiser *Thamnophis marcianus* frøer, tudser, haletudser, små fisk og regnorme. I terrariet er frosne og optøede mus den enkleste kost: de giver fuld næring uden tilskud og mindre ildelugtende afføring. Slangen er dog selektiv og kan uden varsel holde op med at tage mus, selv efter at have taget dem i lang tid. Gnid da byttet med fisk eller regnorm, bevæg det med en pincet, og giv slangen tid, for den jager med øjnene og skal ofte bruge længere tid på at finde maden end andre strømpebåndsslanger.

Unger kan få stykker af frosne pinkymus, regnorme skåret i stykker, små guppyer og platyer. Flyt dem over på mus så hurtigt som muligt. Brug aldrig rød kompostorm (*Eisenia fetida*), der er giftig for slangen. Mange foderfisk indeholder thiaminase, som nedbryder B1-vitamin; en fast kost af dem giver B1-mangel. Rødfisk og laksefisk som ørred og laks er uden thiaminase og kan bruges som filet i en blandet kost. Frøer, tudser og salamandre bør ikke bruges.

Byttet må højst være 1,5 gange så bredt som slangen på det bredeste sted. Nyfødte fodres hver anden dag, unge dyr hver 3.-5. dag og voksne hver 4.-7. dag, de sjældnest, når de får mus. Fodr aldrig hver dag, for det giver fedme. Mus behøver intet tilskud; ved en kost af orme og fisk pudres byttet en gang imellem let med kalk og et multivitamin med D3.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Thamnophis marcianus er hurtig og opmærksom og bliver som regel rolig, hvis den håndteres jævnligt fra ung. Lad nye dyr falde til i omkring to uger, og begynd først at håndtere dem, når de spiser fast. Hold de første omgange på højst 5 minutter, og løft slangen nedefra med flad hånd, så kroppen er støttet. Den holder sig ikke fast som en kvælerslange og glider let ud mellem fingrene. Vask hænder efter håndtering.

Ved forskrækkelse afgiver slangen et ildelugtende sekret og kan bide. Biddet er harmløst, men kan give små rifter. Vildfangede dyr er ofte forsvarsparate og bør undgås.

I naturen lever arten enkeltvis uden for vinterhvilen, og i terrariet trives den bedst alene. Den æder artsfæller, også i fangenskab, og egner sig derfor ikke til gruppehold som mange andre strømpebåndsslanger. Hannen sættes kun til hunnen i parringstiden, og to slanger må aldrig fodres i samme rum.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større og kraftigere end hannerne. Kønnet kan sikres ved sondering, som kun bør udføres af en erfaren holder eller en dyrlæge. Hannerne er kønsmodne efter cirka halvandet år og hunnerne efter cirka to år. Hunnen skal være i god huld, før hun sættes til avl.

PARRING

I naturen parrer slangerne sig om foråret, når de kommer ud af vinterhvilen, og hunnerne kan gemme sæd. Hunnerne holder op med at æde, når de er parat, og hannerne følger deres duftspor. En vinterhvile på 8-16 uger øger frugtbarheden; længden er lånt fra strømpebåndsslanger i almindelighed. Arten kommer fra varmere egne end de fleste strømpebåndsslanger, og temperaturer under 10 °C kan skade den, så vinterhvilen holdes på 12-15 °C. Stop fodringen omkring tre uger før nedkølingen, så tarmen er tom, giv slangen et lunkent bad, så den tømmer sig, og sænk temperaturen gradvist. Slangen skal altid have adgang til vand.

Når vinterhvilen er slut, hæves temperaturen gradvist, og efter nogle dage tilbydes foder igen. Sæt hannen til hunnen, og tag ham ud igen efter nogle dage.

ÆGLÆGNING OG KULD

Thamnophis marcianus føder levende unger og lægger ikke æg. Drægtigheden varer 80-105 dage. Et kuld er på 6-35 unger, og store hunner får de største kuld. Hunnen får normalt ét kuld om året, muligvis to. I naturen fødes ungerne fra juli til september.

Giv den drægtige hun rigeligt føde, varme og vand, og hold terrariet roligt. Efter fødslen er hun tynd og har brug for ekstra foder den første måned.

INKUBATION

Der er ingen inkubation, fordi ungerne udvikler sig i hunnens krop og fødes levende. Den drægtige hun skal have den samme varmegradient som ellers og må ikke blive for kold, så fostrene udvikler sig jævnt.

Fjern fosterhinder og døde unger hurtigt. Ungerne er selvstændige fra første dag og ligner små udgaver af de voksne. Hunnen passer dem ikke.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Flyt ungerne til små, helt tætte bokse, enkeltvis, så de ikke æder hinanden. Boksene skal have en varm og en kølig ende, køkkenrulle som bund, et skjul og en lav vandskål. Ungerne kan presse sig gennem meget små sprækker og er forsvarsparate, når de fodres.

Ungerne spiser typisk efter første hudskifte. Tilbyd stykker af frosne pinkymus, gerne duftet med regnorm eller fisk, og ellers regnormestykker eller små guppyer og platyer. Fodr hver anden dag i begyndelsen, og få dem så hurtigt som muligt over på mus. Ungerne er 12-15 cm ved fødslen og vokser cirka 10-15 cm om året de første år.

Sundhed og typiske fejl

Thamnophis marcianus er hårdfør, men fejl i foder og klima giver typiske problemer:

- Indvoldsorm, især fra levende fisk, vildfangede frøer og orme. Symptomer er vægttab, hævelser og en poppende lyd ved vejrtrækning. Frosset foder (mindst 30 dage) forebygger. Få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge ved nyindkøb og ved mistanke.
- B1-mangel hos slanger, der lever af fisk med thiaminase. Tegn er dårlig koordination, og at slangen ikke kan rette sig op, senere kramper. Den kræver hurtig behandling hos en dyrlæge.
- Blærer og hudinfektion på bugen ved for fugtig eller beskidt bund.
- Hudskifteproblemer ved for tør luft: gammel hud bliver siddende på øjne og hale. Et fugtigt skjul hjælper.
- Forbrændinger fra varmelamper uden kurv.
- Mundbetændelse og lungebetændelse ved for lave temperaturer, især i vinterhvile.
- Fedme ved for hyppig fodring.

- Slanger, der pludselig nægter mus. Det er almindeligt for arten og skyldes oftest duft, temperatur eller årstid frem for sygdom.

En sund slange har klare øjne, en fyldig krop, jævn hud og æder regelmæssigt. Krybdyr skjuler sygdom længe, så kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber sig, nægter at æde i længere tid, har sår eller hævelser eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.